

ORGAMBIDESKA COL LIBRE!

Belevenissen op de Col d'Orgambideska

Rob Alkemade

Op maandag 15 oktober nam ik de trein met bestemming Pau aan de voet van de Pyreneeën waar ik de volgende dag aankwam. Hier heb ik mij in verbinding proberen te stellen met Jacques Hippolyte. Zijn moeder heeft mij in contact gebracht met Joël Tanguy le Gac, één der initiatiefnemers voor het huren van de Col d'Orgambideska. Hij was zo gastvrij dat ik die avond bij hem kon overnachten. Tanguy gaf verder aan hoe ik naar Col d'Orgambideska moest liften.

Een schiethut boven op een col in Franse Pyreneeën. Oktober 1979.

Foto: Rob Alkemade.

Aan het begin van 'La Forêt d'Iraty' wordt door middel van borden gevraagd de bomen te respecteren. Oktober 1979.

Foto: Rob Alkemade.

Woensdag laat in de middag kwam ik aan in Iraty met een jager, die daar ook moest zijn. Onderweg werd ik bestookt met vragen als: 'Kom je ook op Houtduiven jagen?' Iraty is een vakantieoord compleet met restaurant, winkel, camping, tennisvelden en skilift.

In deze tijd wemelt het er van de jagers. Vlakbij Iraty ligt Col d'Orgambideska, de col is 2 à 300 m lang en om de dertig meter is een plaats waar vroeger de jachthutjes hebben gestaan, enkele gebruiken we om van daaruit de vogels waar te nemen. De weg van Larrau naar Iraty loopt dwars door de col, aan de weg staat een bord met affiches tegen de jacht en een spandoek met 'Orgambideska Col Libre'. De col kost ongeveer één miljoen gulden per jaar en het is niet eens de duurste, één col kost ongeveer zes miljoen gulden per jaar. Dit geld gebruikt men voor het aanleggen van wegen, die met een sneltreinvaart, met behulp van dynamiet overal in de buurt worden aangelegd, zodat de jagers met hun auto's tot vlak bij hun jachtplaats kunnen komen. Tot groot ongenoegen van de meeste plaatselijke Baskische herders en jagers, omdat er door de wegen steeds meer Franse jagers bijkomen om zo de zinloze jacht op de Houtduiven te vergroten. Zij kunnen er echter niet veel tegen doen, omdat het allemaal toegestaan is door de Franse regering. Ik heb met een Baskische jager gesproken, die zelf tegen de massale jacht van de Franse jagers was, maar de jacht van de plaatselijke jagers wel goedkeurde vanwege traditie en de noodzakelijk-

heid voor het levensonderhoud van de mensen die wonen in de vaak sterk geïsoleerde dorpen in de Baskische Pyreneeën. Hij was erg blij dat de ecologen een col hebben gehuurd, zodat die vrij blijft van jagers, maar hij vond wel dat het geld wat er voor betaald wordt in zeer slechte handen valt namelijk in die van de organisatie die de wegen aanlegt en daardoor grootscheepse jacht stimuleert.

Er kwamen ook veel journalisten een bezoekje brengen aan de ecologen op Col d'Orgambideska, van zeer uiteenlopende kranten, van radicale Baskische krantjes tot grote weekend- en Parijse kranten. De meeste journalisten schreven (of zouden schrijven) een stukje dat positief uitkwam voor de jagers met als hoofdargument dat de jacht uit traditie voortgezet wordt. Het was dan ook moeilijk om uit te leggen dat die 'traditionele' jacht van de Fransen hier pas 10 jaar bestond, net zolang als de weg. In de meeste kranten kwam dan ook een gekscherend stukje over 'maffe' ecologen, maar de Baskische krantjes en een Parijse krant schreven wel een positief stukje over de ecologen. De Franse jager jaagt hier uitsluitend voor z'n plezier en schiet vooral op Houtduiven omdat die gemakkelijk te schieten en erg lekker zijn. Vanaf hun cols waar de Houtduiven overkomen schieten de jagers op hun gemakkelijke prooi. De jagers schieten niet zo erg goed, men had gemiddeld zes schoten nodig om een duif te raken, doch ik hoorde echter in 5 minuten zo'n 30 tot 35 schoten en met de

hoeveelheid jagers in het gehele gebied waar de duiven overkomen (aan de Franse kant van de Baskische Pyreneeën mogen ongeveer 500.000 jagers jagen) vallen er nogal wat duiven. De enigen die niet jaagden waren de vrouwen en kinderen en wij, de ecologen op Col d'Orgambideska. Net als de jagers waren wij ook voor ons plezier op de col en het was vooral in het weekend, wanneer er veel vogelaars waren tijdens het eten, een gezellige bedoening. Naast Houtduiven, die in groepen van een paar honderd over de col trokken, trokken er erg veel vinkachtigen over waarvan de Vink de boventoon voerde. Eén ochtend heb ik meegemaakt na een periode van sneeuw, regen en zware mist, waarop per minuut meer dan 300 Vinken overtrokken, vergezelt door enkele Kepen, Goudvinken, Sijsjes, Kneuen en Groenlingen. De hele ochtend was de lucht gevuld met vogels. Het was met pen en papier nauwelijks bij te houden. Putters trokken in aparte groepjes van 20-30 stuks ook talrijk door. Zij trokken echter wat later op de dag en hielden van wat beter weer. In de periode dat ik er was, 17 oktober tot 4 november, was de stootvogeltrek al aan het minderen. De meest algemene stootvogel was de Rode Wouw, die regelmatig in groepjes van 4-8 en zelfs tot 25 langzaam cirkelend langs zweefden. Op één dag 45 Rode Wouwen was voor mij het maximum. Vrijwel elke dag om ca. 10 uur als de lucht een beetje helder was, zagen we de eerste Vale Gier verschijnen, die vaak in groepjes van 6-7, één keer zelfs 18 stuks

verweg of dichtbij rond cirkelden. De gieren hebben in dit gebied een zeer belangrijke functie omdat ze de schaapkudden schoonhouden. De jagers halen het niet in hun hoofd om op gieren te schieten omdat ze anders de herders nog erger tegen zich in het harnas jagen. In het gebied komt ook de Lammergier voor maar die is veel zeldzamer. Ik heb hem 2 maal gezien. Verder heb ik aan stootvogels gezien: Buizerd, Torenvalk, Blauwe Kiekendief, Grauwe Kiekendief, Havik en Steenarend.

De trek van Kraanvogels is hier spectaculair. Op goede dagen (voor ons niet zo goed: zwaar bewolkt, regen of laaghangende bewolking en koud) hoorde of zag je groepen van 20-50 stuks en een maal zelfs een groep van 700. Dan is de hele lucht vol van het gansachtige 'kroo-kroo'.

Iraty ligt aan de rand van een groot beukenbos 'La forêt d'Iraty'. Het grootste deel van het bos ligt in Spanje, maar in het Franse deel kun je rustig uren lopen zonder in Spanje te komen. De bomen zijn hier allemaal begroeit met korst- en baardmossen en de bodem is bedekt met blad- en levermossen. Er groeien overal veel paddestoelen. Langs de beekjes die door het bos lopen heb ik parnassia, dotterbloem en andere planten in bloei aangetroffen en zelfs heb ik een paar kikkervisjes gezien. Tijdens de wandeling in het bos heb ik veel Boomklevers, Zwarte Mezen, Vinken en Kepen gezien, een Zwarte Specht en één maal een Witrugspecht. 's Nachts riepen er altijd een paar Bosuil en in de verte een Oehoe.

Een enige bord met 'Chasse interdite'

Foto: Rob Alkemade.

Eén der nieuw aangelegde wegen door het bos. Oktober 1979

Foto: Rob Alkemade.

Bij de camping waren een aantal meertjes in het bos en daar zaten altijd een paar Grote Gele Kwikstaarten, Oeverpiepers en een Waterspreeuw. Kortom een erg mooi gebied met veel zeldzaamheden, dat nu aangetast wordt door de jacht, want ook in het bos stonden overal jagers op duiven te wachten en door het toenemende toerisme. De afgelopen 10 jaar zijn er veel wegen en faciliteiten aangelegd, voornamelijk voor de jagers zodat het steeds drukker wordt en de natuur steeds meer gestoord wordt. Het hu-

ren van Col d'Orgambideska is een stap in het verbeteren van de situatie, daarom hoop ik dat er in de volgende aflevering van 'Het Vogeljaar' weer iets vermeld staat over dit goede initiatief, want hulp (ook financieel) hebben zij wel nodig.

• Rob Alkemade, Lijnbaanweg 33a., 2201 LC Noordwijk. Studieadres: Rijnsteeg 8-1c., 6708 PP Wageningen.

Bijdragen op gironr. 638498 t.n.v. actiecomité Het Vogeljaar, Hilversum ten bate van de Col d'Orgambideska blijven wij graag ontvangen (op Uw strookje vermelden s.v.p.).

Naturschutz - die grosse Lüge

In dit boek zullen velen in ons land zich óók herkennen. Velen praten thans van natuurbescherming - slechts weinigen weten wat zij daarmee bedoelen. Vaak is het slechts onbegrip, die het alleen tot een modewoord maakt. Heel vaak wordt het echter ook wilens en wetens misbruikt. Natuurverstoorders doen zich als natuurbeschermers voor en verbergen daarmee de ware bedoelingen. Zo vertelt de auteur hoe het allemaal in de Bondsrepubliek toegaat. Maar daar zal de Nederlandse natuurbeschermers ook lering uit kunnen trekken!

Max Amberg: Naturschutz - die grosse Lüge. 184 pag., formaat 14 x 22 cm (1980). Uitg. Kilda-Verlag, Greven. Prijs tot 31 mei DM 19,80, daarna DM 24,80.

Banc d'Arguin

De actie 'Zeeparken' van het Wereld Natuur Fonds Nederland ontving een belangrijke bijdrage van Royco (f 148.000.-) als afdracht van gedecoreerde soeptrommeltjes

en mokken. Hierdoor kon financiële steun worden gegeven aan het nationale park Banc d'Arguin in Mauretanië. Dit park aan de westkust van Afrika staat bekend om zijn grote vogelrijkdom. Het is een uiterst belangrijke verblijfplaats voor (ook onze!) trekvogels. Een patrouilleboot, een landrover en andere benodigheden zijn nu reeds ter plaatse.

Directie Faunabeheer verhuisd

De plaatsvervangend directeur-generaal voor Landinrichting, Grond- en Bosbeheer, mr. J.P. van Zutphen, heeft op 10 januari 1980 de nieuwe behuizing van de directie Faunabeheer van het ministerie van landbouw en visserij in het gebouw Meerhorst II B te Zoetermeer officieel in gebruik gesteld.

De directie Faunabeheer, aldus de heer Van Zutphen, heeft tot taak om binnen de bewegelijke krachtenvelden van landbouw en natuurbeheer een evenwicht tot stand te brengen, waarbij in de eerste plaats de belangen van het wild ten volle worden behartigd.